

ÄÄRIOIKEISTOLAISEN JA ÄÄRIVASEMMISTOLAISEN EKSTREMISMIN EH- KÄISY JA SIIHEN VASTAAMINEN POLIISIN TOIMESTA

EX POST PAPER

Police prevention and countering of far-right and far-left extremism

RWE, LWE and reciprocal radicalization

Rome, Italy, 12-13 April 2018

Äärioikeistolainen ja äärivasemmistolainen ekstremismi ovat muuttumassa Euroopassa. Käsitteet maahanmuutosta, islamista ja terrorismista muokkaavat äärioikeistoa. Äärioikeistolaisen ekstre-
mismmin uusi dynamiikka vaikuttaa myös äärivasemmistoon. Poliisin tulee olla tietoinen näistä muu-
toksista, ja jos poliisi aikoo pysyä muutoksissa mukana, tulee sillä olla enemmän tietoa äärioikeisto-
laisesta ja äärivasemmistolaisesta ekstremismistä (1). Poliisin jihadistiseen ekstremismiin liittyvä
asiantuntijuus on kasvanut merkittävästi viime vuosien aikana, mutta nyt alaa tulee laajentaa niin,
että se kattaa muutkin ekstremismmin muodot. Vaikka jihadismia pidetään suurempana terroristisena
ja elämää vaarantavana uhkana kuin muita ekstremismmin muotoja, on monissa maissa koettu ääri-
vasemmistolaisen ja äärioikeistolaisen ekstremismmin olemassa olon, kapasiteetin ja toiminnan lisään-
tymistä (2).

Mikä on ekstremismiä ja mikä ei?

-Hanselman (2018) & Ekstremismmin pyramidi:

- Pyramidi kuvaa askelia aktivismista terrorismiin. Se ilmentää, kuinka maltillinen aktivismi voi eskaloitua ja lopulta kulminoitua terrorismiksi. Pyramidin askelmat ovat: maltillinen ak-
tivismi, siviilitottelemattomuus, ekstremismi ja terrorismi.
- Aktivismi sellaisenaan on demokraattinen oikeus. Poliisi on kuitenkin huolestunut aktivis-
tien toiminnan vaikutuksesta julkiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Aktivistien toiminta
voi muuttua maltillisesta aktivismista siviilitottelemattomuudeksi, joka voi näkyä vandalis-
mina, kotirauhan rikkomisena tai estämisenä. Vaikka tällainen toiminta on laitonta, ei Han-
selman luokittele niitä ekstremistisiksi (2). Siviilitottelemattomuudesta ei ole pitkä matkaa
ekstremismiin, joka voi taas johtaa terrorismiin (3).

-**Väkivaltainen ekstremismi** voidaan määritellä väkivaltaisiksi teoiksi, jotka tehdään ideologisista
syistä. Väkivallan luonto ja sen skaala sen sijaan erottaa ekstremismmin terrorismista. **Terrorismiksi**
määritellään sellaisten kuolettavien väkivaltaisten tekojen ja/tai vakavien tuhojen suorittaminen,
niiden suunnittelu tai niillä uhkaaminen, jotka häiritsevät ja sekoittavat yhteiskuntaa. Näiden teko-
jen tarkoituksena on saada aikaan muutos yhteiskunnassa, terrorisoida kansalaisia ja vaikuttaa poli-
tiikkaan. Ekstremismiä analysoidessa on tutkittava myös tekoihin liittyvää väkivaltaa, sillä kaikki
väkivalta ei ole suunniteltua tai ekstremismiin liittyvää. Esimerkiksi viharikos ei ole terroristinen.
Myöskään kaikki mielenosoituksissa käytetty väkivalta ei ole ekstremismiin liittyvää, vaikkakin
jossain tapauksissa näin voi olla. Väkivallan luonteen määrittelemiseksi on selvitettävä väkivallan
tarkoitusta, yleisyyttä, skaalaa ja onko se suunniteltua, provosoitua vai ihailtavaa (3).

-Euroopan komission mukaan **radikalisoituminen** on kompleksinen ilmiö, jossa ihmiset omaksuvat
radikaalin ideologian, joka voi johtaa terroristisiin tekoihin syyllistymiseen. Ongelmallista radika-
lisoitumisen ehkäisyssä on, että aktivistinen toiminta voidaan helposti ymmärtää radikalisoitumiseen
viittavana, huolestuttavana merkinä. Esimerkiksi koulupoika, joka osallistuu äärioikeistolaisten
ekstremistien mielenosoitukseen, ei ole osallistunut rikolliseen toimintaan, mutta hänestä voidaan
silti huolestua (3).

-Hanselmanin pyramidin askeleet eivät ole rajattuja, jonka vuoksi ne saattavat ilmentyä samaan
aikaan laajemmassa liikkeessä tai verkostossa. Esimerkiksi uusnatsit saattavat marssia samassa mie-
lenosoituksessa huolestuneiden ja vihaisten kansalaisten kanssa. Ekstremistit voivat vaihtoehtoisesti
valita väkivallan ja muiden terrorististen keinojen sijaan maltillisen aktivismin mobilisoidakseen

tukijoitaan. Päällekkäisyyttä on myös väkivaltaisen ja väkivallattoman ekstremismin välillä. Ei ole mahdollista ehkäistä ja vastata väkivaltaiseen ekstremismiin tehokkaasti ilman, että väkivallattomaan ekstremismiin sekaannuttaisiin. Toisaalta väkivallaton ekstremismi voi johtaa tilanteeseen, jossa ihmiset oikeuttavat, hyväksyvät ja käyttävät väkivaltaa (3).

-”Radikalisoitumisen agentti” (an agent of radicalization) on henkilö, joka käyttää ekstremististä retoriikkaa houkutellessaan yksilöitä, jotka ovat eri tasoin alttiita ja haavoittuvaisia ja jotka saattavat kokea uhuriuden tai torjunnan tunteita tai identiteettiin liittyvää epämukavuutta. Nämä radikalisoitumista edistävät henkilöt eivät kuitenkaan varsinaisesti kannusta kohteitaan väkivaltaiseen toimintaan. He kuitenkin käyttävät retoriikkaa, joka auttaa luomaan ylitsepääsemättömän kuilun tiettyjen yksilöiden ja muun yhteiskunnan välille, joka voi tietyissä olosuhteissa johtaa yksilöiden väkivaltaiseen radikalisoitumiseen (4).

Ekstremistinen äärioikeisto

-Ekstremistinen äärioikeisto kattaa laajan alueen: Euroopassa äärioikeistolla on samanlaisia piirteitä, mutta sillä on myös maakohtaisia pieniä eroja. Yleisesti (poliittiset) äärioikeistolaisia ryhmiä ja puolueita luonnehditaan ekstremistiseksi oikeistoksi, etnosentriseksi oikeistoksi, populistiseksi oikeistoksi ja uskonnolliseksi tai fundamentalistiseksi oikeistoksi (4). Vaarallisimmaksi ekstremistisen äärioikeiston muodoksi voidaan katsoa Ravndal:in (2015) mukaan **vallankumouksellinen äärioikeisto**, joka tähtää koko yhteiskunnallisen järjestelmän muuttamiseen, demokratian purkamiseen ja perusoikeuksien hävittämiseen (5). Osa tämän ryhmän jäsenistä käyttää väkivaltaa, toiset taas turvautuvat siihen, kun on pakko. Vallankumouksellisilla äärioikeistolaisilla ryhmillä on käytettävissään neljä strategiaa, jotka vaihtelevat sen mukaan onko ryhmä järjestäytymiseltään keskitetty vai ei, ja onko ryhmä muille julkinen vai suljettu:

- Taistelevan pyramidin (the contending pyramid) strategiassa on tarkoituksena vallata hallitus ja korvata laillisuusperiaate. Ryhmä on joko julkinen tai osittain suljettu muille ja sillä on ristiriitainen suhtautuminen väkivaltaa kohtaan.
- Johtajattoman vastarinnan (leaderless resistance) strategia muodostuu yksittäisistä toimijoista, jotka toimivat ilman keskitettyä johtoa.
- Vallankumouksellinen solujärjestelmässä (the subversive cell-system) seurataan johtajaa tai keskitettyä komentoa, on johtajattoman vastarinnan vastakohta
- Metapolitiikka (metapolitics) on varsin uusi strategia, toimii merkittävänä ja tärkeänä lähestymistapana vallankumoukselliselle äärioikeistolle. Metapolitiikan strategiaa kuvaa ”ei enää aseita, vaan enemmän kirjoja ja pukuja”, jonka vuoksi strategia on enemmän uusnatsismia ja valkoista sovinismia edustava. 1990-luvulla eurooppalaiset väkivaltaisen ekstremismin äärioikeistolaiset tulivat lopputulokseen siitä, että väkivaltaisten strategioiden sijaan tulisi pyrkiä vaikuttamaan mediaan sekä kulttuuriseen ja intellektuaaliseen alueeseen (5).

-Euroopan maiden sisällä on paljon samanlaisuuksia, mutta myös isoja eroja. Esimerkiksi Iso-Britanniassa ja Saksassa on pieni määrä kiellettyjä äärioikeistolaisia terroristisia järjestöjä, mutta useimmissa maissa niitä ei ole. Saksassa on tuhansia äärioikeistolaisia ekstremistejä, jotka ovat taipuvaisia väkivaltaan – tätäkään ilmiötä ei ole ainakaan vielä monissa maissa. Monissa EU-maissa on jalkapallohuligaaneja, jotka ovat osa ekstremististä äärioikeistoa, mutta heidän ideologinen taansa yhteydet muihin organisaatioihin vaihtelevat maan mukaan (5-6).

-Ekstremistisen äärioikeiston kenttää, sen määritelmiä ja siihen liittyviä kansallisia eroja ja konteksteja tulee ymmärtää paremmin. Erot niiden ekstremististen äärioikeistojen, jotka kannattavat jotain ideologiaa ja joilla on strategia, viharikoksia tekevien huligaanien, terroristisolujen ja populististen tai nationalististen parlamenttikoiden välillä tulee selvittää (6).

Ekstremistinen ääri-vasemmisto

-Ekstremistinen ääri-vasemmisto on myös laaja termi, johon lasketaan kuuluvaksi monenlaisia tyyppisiä ja jossa on maakohtaisia eroja. Marxistisen ja anarkistisen ääri-vasemmiston lisäksi radikalisoituminen ja väkivaltaisuus saattavat lisääntyä myös sellaisen ekstremistisen ääri-vasemmiston keskuudessa, jotka taistelevat fasismia ja muita ekstremistisen äärioikeiston muotoja vastaan. Ekstremistisen ääri-vasemmiston kohteena voivat esimerkiksi olla maahanmuuttopolitiikkaa vastustavat liikkeet.

-On mahdollista, että kansainvälisesti tai kansallisesti operoivat ryhmät ja verkostot yllyttävät muita ryhmiä ja helpottavat niiden toimintaa. Näiden ryhmien ja verkostojen tarkoituksena on kuroa yhteen aukko autonomisten aktivistien ja suuren yleisön välillä. Ne auttavat mobilisoimaan mielenosoituksia, mutta eivät näy etulinjassa, jos mielenosoitus muuttuu kontrolloimattomaksi. Ryhmät ja verkostot myös järjestävät koulutuksia esimerkiksi siihen, miten käyttäytyä mellakoissa, kuinka tukkia katuja, kuinka tapella. Ne myös opettavat kuinka mediaa voi manipuloida tai kuinka kehittää taktiikoita mellakkapoliiseja vastaan.

-Kaiken kaikkiaan koetaan, että ekstremistiseen ääri-vasemmistoon on vaikeampi saada kontaktia ja että ekstremistinen ääri-vasemmisto on enemmän tietoinen turvallisuudesta. Poliisin kokemuksen mukaan on vaikeampaa tehdä sopimuksia ääri-vasemmistolaisten mielenosoittajien kanssa kuin äärioikeistolaisten kanssa. Lisäksi ekstremististen ääri-vasemmistolaisten ryhmien mielenosoitukset muuttuvat todennäköisemmin väkivaltaisiksi. Äärioikeistolaisten järjestämissä mielenosoituksissa ilmenevä väkivalta on usein ääri-vasemmistolaisten mielenosoittajien provosoimaa (6)

-On myös jotain osoituksia siitä, että jotkut ekstremistiset ääri-vasemmistolaiset ryhmät rahoittavat toimintaansa pankkiryöstöjen avulla (6).

KUUSI HAVAINTOA:

-Poliisi uskoo, että ”samalla mitalla takaisin”-väkivaltatilanteissa ekstremistinen ääri-vasemmisto on usein väkivaltaan provosoiva osapuoli.

-Vaikuttaa siltä, että ääri-vasemmiston mielenosoitukset päättyvät todennäköisemmin julkiseen epäjärjestykseen ja väkivaltaan kuin ekstremistisen äärioikeiston järjestämät pienemmän luokan, järjestäytyneet mielenosoitukset.

-On vaikeaa muodostaa yleisiä säännönmukaisuuksia, jotka pätevät kaikkiin EU-maihin. Paikallinen konteksti, historia ja kehitys tekevät eroja ryhmien välillä, myös kansainvälisesti toimiviin ryhmiin ja verkostoihin.

-Anarkistit vaikuttavat olevan hyvin järjestäytyneitä ja kansainvälisesti verkostoituneita. Anarkistien tarkoituksena on kumota nykyinen järjestelmä. Lisäksi heillä on todistetusti kykyä väkivaltaan (6).

-Näyttää siltä, että anarkistit ja antifasistit ovat suurin haaste, vaikkakin tämä vaihtelee eri EU-maiden välillä. Jotkut anarkistiset verkostot tukevat ja kannattavat kaikkia ryhmiä, jotka vastustavat valtiota jollakin tavalla (7).

-On löydetty merkkejä siitä, että ekstremistisissä äärioikeistolaisissa ryhmissä henkilökohtainen kontakti perheeseen tai ystäviin saattaa olla värväyksessä suuremmassa osassa, kuin verkossa tapahtuva kontaktinottaminen. Sen sijaan ekstremistiselle äärioikeistolle onlinekontakti on yleisempi tapa värvätä (7).

Ekstremistisen äärioikeiston- ja vasemmiston välinen radikalisoituminen ja keskinäinen väkivalta

-Ekstremistisen äärioikeiston ja ääri-vasemmiston muuttuva luonne ja skaala johtavat jatkuvasti väkivaltaisiin yhteenottoihin näiden kahden kannattajakunnan ja jäsenkunnan välillä. Se voi myös johtaa tietynlaisiin pelottelun strategioihin: ryhmät voivat julkaista listoja ihmisistä, jotka koetaan uhkaksi. Listat sisältävät kuvia, kotiosoitteita ja nimimerkkejä. Ekstremistisiksi äärioikeistolaisiksi

luokiteltavien henkilöiden perheet ja kollegat saavat puheluita ja sähköposteja, joiden tarkoituksena on saada aikaan vastareaktioita. Vastapuolen edustajiin kohdistetaan myös fyysisiä hyökkäyksiä. Mielenosoituksiin vastataan aggressiivisilla vastamielenosoituksilla. Ekstremistinen äärivasemmisto myös julkaisee internetissä listoja ekstremistisen äärioikeiston hyökkäyksistä ja huonosta käytöksestä. Sen sijaan ekstremistisen äärivasemmiston ekstremistiseen äärioikeistoon kohdistamia iskuja julkaistaan vähemmän internetissä (7).

-Väkivaltaisten reaktioiden ja koston lisäksi ryhmien välillä tapahtuu keskinäistä radikalisoitumista. Radikalisoitumisprosessi muuttaa ideologiaa ja ryhmäidentiteettiä – se muuttaa ryhmän luonnetta väkivaltaisen ekstremismin ja jopa terrorismin suuntaan. Bergerin (2017) mukaan eskaloituneet legitimititeettivaatimukset muokkaavat ja määrittelevät sisä- ja ulkoryhmien dynamiikat. Berger identifioi identiteetin rakentamisen tikkaat (a ladder of identity construction), joiden avulla Berger kuvaa niitä mekanismeja, jotka saavat sisäryhmän radikalisoitumaan vastauksena oikeisiin tai hahmoitettuun vastapuoleen liittyviin uhkiin.

- Identiteettiliikkeet ovat orientoituneita perustamaan kollektiiviselle ryhmälleen legitimitietin (organisoi maantieteeseen, alueeseen, etnisyyteen tai muuhun pohjautuen)
- Liikkeet muuttuvat ekstremistisiksi, kun sisäryhmän legitimititeettivaatimus eskaloituu siihen pisteeseen, että legitimitietti voidaan saavuttaa vain ulkoryhmän kustannuksella
- Triggeröivät tapahtumat voivat kiihdyttää polarisaatiota, jota avustavat sosiaalinen media ja massa media. Valeuutiset, lavastetut tapahtumat ja informaatiokuplat voimaantuttavat prosessia (7).

PCVE-mahdollisuudet poliisille

-Ekstremistiset äärioikeistot ja äärivasemmistot voivat tuoda itseään esille ja toimia monin eri tavoin. Tästä syystä ei ole olemassa yhtä tapaa ehkäistä tai vastata näihin ekstremismin eri muotoihin. Eri ekstremismin muodot vaativat eri tavalla vastaamista. Ekstremismin torjuminen ja siihen vastaminen ei ole ongelmatonta, sillä ekstremistinen äärioikeisto ja äärivasemmisto molemmat käyttävät valtion suorittamaa väkivaltaa ja sortamista laittoman toimintansa oikeuttajana (8).

-Poliisi käyttää pehmeitä ja kovia ja toimenpiteitä. Toimintaa ohjaa kuitenkin periaate, jonka mukaan vahinkoa ei saa tehdä (8). Bjorgon (2016) mukaan toiminnan päätavoitteena tulisi olla tulevaisuuden (terrorististen) rikosten ja vahingoittavien seurausten vähentäminen. Bjorgo listaa yhdeksän torjuntamekanismia:

- normatiivisten rajojen perustaminen ja ylläpitäminen
- värväämisen vähentäminen
- pelotteet
- häiritseminen
- alttiiden ja haavoittuneiden yksilöiden suojeleminen
- vahinkojen vähentäminen
- voittojen vähentäminen
- lamaannuttaminen
- luopuminen ja kuntouttaminen (9)

Ehkäise ja suojele

-Moniammatillinen yhteistyö ja yksilölle räätälöity interventio (9)

-Poliisilla on tärkeä rooli ekstremistisissä mielenosoituksissa ja tapahtumissa. Demokratia antaa ryhmille oikeuden kokoontua, osoittaa mieltä ja harjoittaa sananvapautta. Mielenosoituksissa ja tapahtumissa poliiseilla on mahdollisuus käyttää yhdeksää, jo aiemmin mainittua ehkäisevää ja torjuvaa mekanismia (10)

-Esimerkki: ekstremistisen äärioikeistolaisen ryhmän vuosittaisen juhlan häiritseminen

- Äärioikeistolaisessa ympäristössä erilaiset konsertit ja juhlat ovat avainpaikkoja verkostoitua, värvätä, kerätä toiminnalle varoja, saada julkisuutta ja markkinoida. Poliisi on onnistunut häiritsemään erästä vuosittaista kansainvälistä ekstremistisen äärioikeiston konserttia. Häirintää suoritettiin monin eri keinoin. Esimerkiksi eräiden tiettyjen ja tiedettyjen ekstremistien maahantulo estettiin sekä mahdollisten konserttipaikkojen ja alkoholin myyntiin tarvittavan luvan saamista vaikeutettiin. Tästä johtuen tapahtuman järjestäjillä oli vaikeuksia löytää paikkaa ja tapahtuman osallistujamäärä jäi pienemmäksi kuin yleensä. Tämän lisäksi ekstremistinen ääriivasemmisto mustamaalasi ja häpäisi ekstremististä äärioikeistoa tämän myötä internetissä. Toiminnan häiritseminen vähentää ryhmien kapasiteettia kerätä varoja ja värvätä uusia jäseniä (10).

-Toinen tapa olla vuorovaikutuksessa ekstremististen ryhmien kanssa ja tehdä samalla ehkäisevää työtä, on perustaa kontakteja ja suhteita ekstremististen ryhmien johtajien tai muiden vaikutusvaltaisten jäsenien kanssa, jotka suunnittelevat mielenosoitusta. Ihmisillä on oikeus osoittaa mieltään, kunhan se tapahtuu lain sallimissa rajoissa. Poliisilla on velvollisuus pitää yllä järjestystä mielenosoituksissa.

- Hollantilainen lähestymistapa: Hollannissa on perustettu poliiseista koostuva pieni tiimi, joka toimii yhteistyössä aktivistien ja mielenosoittajien kanssa. Mielenosoittajien kanssa puhuessaan poliisi keräsi tietoa ryhmästä: poliisit oppivat jäsenten nimiä, heidän asemiaan ja paransivat ymmärrystään ryhmän organisoitumisesta. Poliisit siis saivat käsityksen ryhmän dynamiikasta ja sen jäsenistä. Aktiivinen kontakti mielenosoitusta järjestävien ryhmien johtajien kanssa antaa poliisille mahdollisuuden muistuttaa säännöistä, tehdä sopimuksia ja näin ollen taata, että mielenosoitus on rauhallinen. Tämän lähestymistavan kautta syntyy keskinäistä kunnioitusta poliisin ja äärioikeistolaisten ekstremistien välille. Huumori on hyvä apuväline kontaktien ja keskustelujen luomiseen (10).
- Keskustelemalla ekstremistien kanssa, poliisi esti tilanteen eskaloitumisen. Mielenosoituksissa mukanaolon tulee olla hienovaraista toimintaa, sillä voiman näyttäminen tai ylivoimainen näkyvillä olo voi kostautua, jos mielenosoittajat tuntevat olevansa provosoituja tai alistettuja. Tämä voi johtaa tilanteen eskaloitumiseen tai jopa radikalisoida yksilöitä. Vuoropuhelun käyttäminen pehmeänä toimintakeinona voi siten estää mielenosoituksen eskaloitumisen (10-11).

Yksilötaso: ehkäisy ja exit

-Yksilön vangitseminen antaa poliisille mahdollisuuden aloittaa keskustelu. Keskustelut voivat olla sävyllään myös psykologisia, keskittyen yksilön unelmiin, heidän elämäntilanteeseensa, mitä he toivovat saavuttavansa ja miten tavoitteet voidaan saavuttaa. Jos yksilö on radikalisoitumisprosessissa, nämä keskustelut voivat auttaa heitä muuttamaan suuntaa. Alaikäisille lapsille voimaannuttavat keskustelut, jotka usein pidetään heidän vanhempiansa kanssa, ovat hyvä väline yhteisen ymmärryksen luomiselle yksilön ongelmasta tai ongelmista. Poliisin on tärkeä ymmärtää miksi ihmiset radikalisoituvat tai ovat riskissä rikkoa lakia. Vasta nämä asiat ymmärrettyään poliisi voi auttaa ihmisiä kohti sovinnontekoa. Tämä tarkoittaa, että poliisin tulee kysyä avoimia kysymyksiä ja kuunnella aktiivisesti, antaen yksilölle mahdollisuuden puhua ja tulla kuulluksi (11).

-Norjan poliisi ja **voimaannuttavat keskustelut:**

- Voimaannuttavat keskustelut ovat Norjan poliisin käyttämä, hyvin kehitetty ehkäisevä työkalu. Vaikka voimaannuttavan keskustelun-malli oli alkujaan kehitetty rasistisiin nuorisoryhmiin kohdistettavaksi, voidaan sitä käyttää myös muunlaisiin nuorisorikollisiin (11). Norjan poliisi onkin suosittelut työkalua yleisempään käyttöön: nuorisotyöntekijöitä, opettajia ja muita ammattilaisia on koulutettu käyttämään sitä ja tulokset ovat olleet tähän mennessä lupaavia (11-12). Voimaannuttavilla keskusteluilla uskotaan olevan erityisen voimakas vaikutus, kun poliisi kutsuu vanhemmat ja lapsen keskusteluun (12).

- Voimaannuttavien keskustelujen taktiikkaa on pääosin käytetty nuoriin, mutta sitä voidaan käyttää myös aikuisiin. Tätä ”pehmeää” lähestymistapaa ei usein osata odottaa, ja se saakin yksilöt avautuvaan kokemuksistaan. Näissä keskusteluissa poliisi yleensä keskittyy yksilön toimintaan, eikä perustana olevaan ideologiaan. Norjan poliisi ei tästä syystä tee väittämiä siitä, kuinka työkalu onnistuu deradikalisoitumisessa, mutta sen sijaan dekriminalisoidumisessa (12).
- Voimaannuttavissa keskusteluissa ei keskitytä ideologiaan tai asenteisiin, vaan nuoren toimintaan. Poliisi tarjoaa nuorelle tietoa siitä, mihin oikeudellisiin ja henkilökohtaisiin seurauksiin tietynlainen käytös johtaa, ja loppu on kiinni yksilöstä. Keskustelun fokus muuttuu tämän jälkeen esim. rahaan, vapaa-aikaan, kouluun, perheeseen, ystäviin, henkilökohtaisiin suhteisiin ja käsitykseen itsestä. Voimaannuttavat keskustelut eivät keskity sinällään lyhyeen aikaväliin, vaan poliisi yrittää saada yksilön muuttamaan ajatteluaan ja aloittamaan puhtaalta pöydältä, jättäen ekstremismin taakseen. Yksilöitä siis autetaan pääsemään ruotuun. Poliisin osoittaman empatian, myötätunnon ja rakkauden koetaan auttavan yksilöä irrottautumaan ekstremistisistä ympäristöistä (12).
- Voimaannuttavissa keskusteluissa voidaan käyttää tekniikkana porrasmallia. Poliisi valitsee tätä varten yksilöitä, joiden se uskoo hyötyvän oman elämän tarkastelusta, eli missä yksilö on elämässään nyt ja mihin hän ovat suuntaamassa. Onko yksilö liikkumassa ylöspäin ”onnellisuuden portaissa”, johon kuuluvat rakkaus, turvallisuus, koulutus, työ, kunnioitus ja kunnia, vai onko hän menossa alas ”rikollisuuden portaita” pitkin, johon kuuluvat sen sijaan esim. murrot ja ryöstöt (12).